

Innvandrerbefolkningen flytter oftere til sentrale strøk

Personer med innvandrerbakgrunn flytter i større grad enn andre fra utkantstrøk til sentrale områder. Store deler av flyttetapet til Vestlandet og Nord-Norge skyldes utflytting av personer med ikke-vestlig innvandrerbakgrunn. Innvandrergrupper med mange flyktninger flytter hyppigst. Personer med vestlig bakgrunn flytter omtrent som landsgjennomsnittet, mens ikke-vestlige grupper med lang botid i Norge, som pakistanere og marokkanere, flytter sjeldnere.

Innvandrerbefolkningens bosettingsmønster

I denne artikkelen skal vi hovedsakelig se på det innenlandske flyttemønsteret til personer med innvandrerbakgrunn i Norge. Hovedfokus vil være å trekke fram det regionale aspektet i flyttingen til ulike innvandrergrupper. Forskjeller i ulike innvandrergruppers mobilitet vil også bli belyst. Variabler som sivilstatus er det ikke rom for å analysere, og kjønnsforskjeller og alder vil bli belyst bare i liten grad.

Flest personer med innvandrerbakgrunn i Oslo og Akershus

Det bor personer med innvandrerbakgrunn i alle landets kommuner, og disse har bakgrunn fra mer enn 200 ulike land. Ved inngangen til 2006 bodde det 387 000 personer i Norge med innvandrerbakgrunn, hvorav 286 000 hadde bakgrunn fra et ikke-vestlig land. Klart flest av disse bor i Oslo og Akershus, se figur 1. I absolutte tall bor det færrest personer med innvandrerbakgrunn i Nord-Trøndelag, Finnmark og Sogn og Fjordane, som også er blant fylkene med lavest folketall.

På landsbasis har 8,3 prosent av befolkningen innvandrerbakgrunn. 6,1 prosent har ikke-vestlig bakgrunn og 2,1 prosent vestlig bakgrunn. Bare fire fylker, Oslo og de tilgrensende Akershus, Østfold og Buskerud, har høyere andel enn landsgjennomsnittet. Oslo har den høyeste andelen, hvor 23 prosent av befolkningen har innvandrerbakgrunn – herav 19 prosent med ikke-vestlig bakgrunn og 4 prosent med vestlig bakgrunn. De tre andre fylkene ligger bare om lag 1 prosent over landsgjennomsnittet. Nord-Trøndelag og Nord-

Innvandrerbefolkningens bosettingsmønster i Norge er et resultat av den regionale fordelingen av innvandringen til Norge fra utlandet, forskjeller i innvandrernes fødselsmønster over landet, bosetting av flyktninger, flyktningers sekundærflytting og personenes flytting internt i Norge. Det har vært skrevet og publisert mye om innvandringen til Norge og innvandrernes regionale fordeling, se blant annet <http://www.ssb.no/emner/02/02/20/innvutv/> og <http://www.ssb.no/emner/02/01/10/innvbef/>. Det har også vært skrevet en del om flyktningers sekundærflytting, se Forgaard (2005) http://www.ssb.no/emner/02/notat_200631/notat_200631.pdf og Høydahl (2006) http://www.ssb.no/emner/02/02/20/notat_200513/notat_200513.pdf. Det har derimot vært skrevet lite om innvandrerbefolkningens innenlandske flyttemønster i Norge. Kjetil Sørliche har skrevet noe om dette i artikkelen «Innvandrernes bosetting og innenlandske flyttemønster» som kom ut i 1997. I to notater skrevet av Lars Østby, Innvandrere i Norge – Hvem er de, og hvordan går det med dem? Del I Demografi og Innvandrere i Norge – Hvem er de, og hvordan går det med dem? Del II Levekår, er det også skrevet litt om dette temaet.

Tanja Seland Forgaard

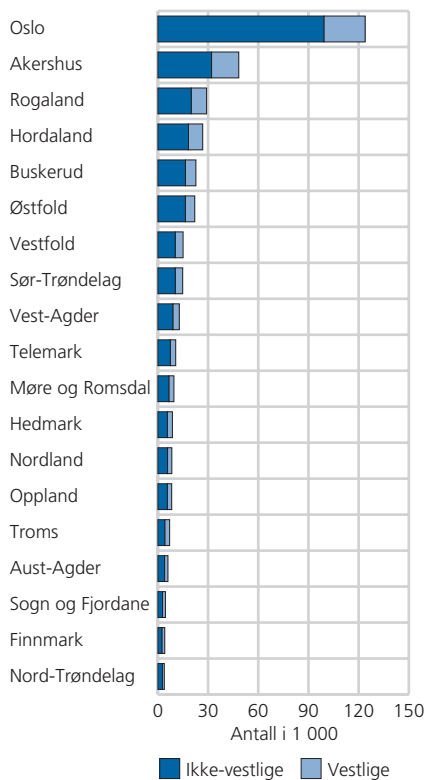
Boks 1: Noen definisjoner

Innvandrerbefolkningen i Norge består av førstegenerasjonsinnvandrere uten norsk bakgrunn, og barn av to førstegenerasjonsinnvandrere som er født i Norge. I denne artikkelen vil «personer med innvandrerbakgrunn» eller «innvandrerbefolkningen» referere til begge disse gruppene samlet.

Personer med vestlig innvandrerbakgrunn har bakgrunn fra Vest-Europa, Nord-Amerika (USA og Canada) og Oceania. Øvrige har ikke-vestlig bakgrunn. I Øst-Europa er det de opprinnelige landene her som er definert. Selv om noen av disse landene nå er med i EU, og mange ligger i Sentral-Europa, og for så vidt er mer like kulturelt og økonomisk sett de vest-europeiske landene, har vi valgt å beholde den gamle inndelingen i denne artikkelen. Disse nye EU-landene er følgelig definert som ikke-vestlige land.

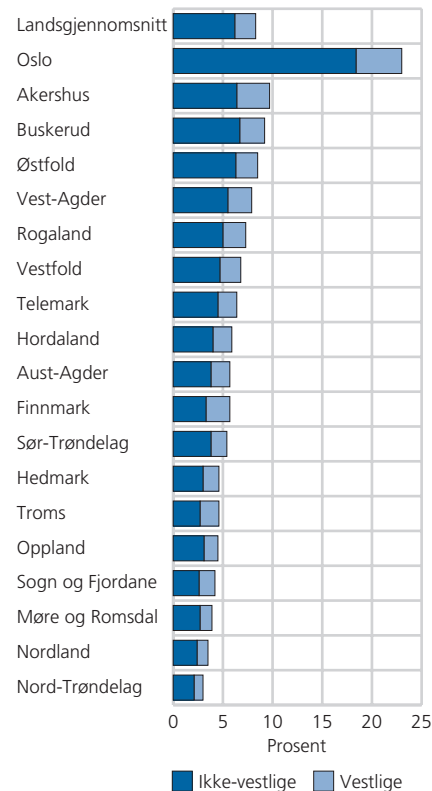
Tanja Seland Forgaard er førstekonsulent i Statistisk sentralbyrå, Seksjon for befolkning (tanja.seland.forgaard@ssb.no).

Figur 1. Innvandrerbefolkningen, etter vestlig og ikke-vestlig landbakgrunn. Fylker. 1. januar 2006. Absolutte tall

Kilde: Befolningsstatistikk, Statistisk sentralbyrå.

Figur 2. Innvandrerbefolkningens andel av befolkningen i prosent, etter vestlig og ikke-vestlig landbakgrunn. Fylker. 1. januar 2006

Kilde: Befolningsstatistikk, Statistisk sentralbyrå.

land har den laveste andelen av befolkningen som tilhører innvandrerbefolkningen, se figur 2. Det er forholdsvis liten forskjell i andelen personer med vestlig bakgrunn bosatt i de ulike fylkene, mens andelen ikke-vestlige varierer mye. Også for den vestlige innvandrerbefolkningen er det Oslo og Akershus som har de største andelene.

Over halvparten av dem fra Asia og Afrika bor i Oslo og Akershus

Om lag 45 prosent av hele innvandrerbefolkningen, 47 prosent av den ikke-vestlige og 38 prosent av den vestlige innvandrerbefolkningen, bor i Oslo og Akershus. 22 prosent av hele Norges befolkning bor i samme område. Bare 5 prosent av innvandrerbefolkningen bor i Nord-Norge. Totalt bor 10 prosent av Norges befolkning i Nord-Norge.

Over halvparten av den asiatiske og den afrikanske innvandrerbefolkningen er bosatt i Oslo og Akershus, mens bare en tredjedel av alle med østeuropeisk innvandrerbakgrunn bor der. I Oslo alene bor 46 prosent av de med afrikansk bakgrunn. En relativt

stor andel av dem med vesteuropeisk og latinamerikansk innvandrerbakgrunn er bosatt i Rogaland.

Innvandrerbefolkningens regionale flyttemønster

Innvandringen til Norge har stor betydning for den regionale utviklingen i Norge. I mange år har innvandring kompensert for den innenlandske nettoutflyttingen i mange av landets fylker og kommuner. Etter 1993 har for eksempel Nordland hatt et innenlandsk flyttetap på nesten 20 000 i perioden, og for Finnmark var tilsvarende tall 13 000. På grunn av innvandring fra utlandet har det samlede flyttetapet for disse fylkene vært henholdsvis 11 000 og 5 000 lavere. Siden 1980 har innvandrerbefolkningen i Oslo økt med om lag 96 000. Personer med ikke-vestlig bakgrunn sto for det meste av denne veksten. For Oslo totalt var folketilveksten i samme periode på 83 000 personer. Dette viser at Oslos innbyggertall ville ha sunket i denne perioden om det ikke var for personer med innvandrerbakgrunn. For flere detaljer om innvandrerbefolkningens vekst i Oslo, vises til Svein Bloms artikkel «Flere innvandrere, færre nordmenn» i denne utgaven av Samfunnsspeilet.

Figur 3 viser den totale nettoinnflyttingen, netto innenlandsk flytting og netto innvandring til landets fylker av personer med innvandrerbakgrunn i 2005. Figuren viser at samtlige fylker hadde en nettoinnvandring i 2005 av personer med innvandrerbakgrunn. For flere av fylkene kompenserte innvandringen for et innenlandsk flyttetap av samme gruppe, slik at samtlige fylker fikk en total

flyttinggevinst av personer med innvandrerbakgrunn. Figuren viser at kun fylkene Oslo, Akershus, Østfold, Vestfold og Buskerud hadde større innenlandsk innflytting enn utflytting av personer med innvandrerbakgrunn. Dette følger i stor grad flyttemønsteret for hele befolkningen. Vi skal se nærmere på dette mens innvandring vil ikke bli belyst videre i denne artikkelen.

Analytiske utfordringer

Det knytter seg noen analytiske problemer til å se på innvandrerbefolkningens innenlandske flytting i Norge. En del flyktninger, som alle er del av innvandrerbefolkningen, blir registrert med personnummer før de har fått oppholdstillatelse. Når disse flytter fra mottaket til kommunen de bosettes i, blir flyttingen registrert i Folkeregisteret og følgelig er flyttingen også med i statistikken. Studier om flyktingers sekundærflytting viser at om lag halvparten av alle bosatte flyktninger flytter fra den kommunen de først blir bosatt i, i løpet av de første fem årene. Det kan skyldes at de ønsker å bo nærmere kjente i en annen kommune, at de ikke trives i kommunen de er bosatt i, eller at de får arbeid et annet sted. Flytting fra mottak til bosettingskommunen og sekundærflytting finner vi bare hos flyktninger. Dette bør man ha i tankene når man studerer grupper med mange nyankomne flyktninger.

Mange flytter til et nytt fylke

193 500 flyttinger ble registrert mellom to kommuner i Norge i 2005, noe som tilsvarer 4,2 prosent av befolkningen. I alt flyttet 111 000 personer mellom to kommuner i ulike fylker, tilsvarende 2,4 prosent av befolkningen. I innvandrerbefolkningen var det i alt 24 500 som flyttet mellom to kommuner. 16 400 av disse flyttet til et nytt fylke. I alt flyttet 4,4 prosent av innvandrerbefolkningen til et nytt fylke i 2005. To tredjedeler av innvandrerbefolkningen som flyttet mellom to kommuner, flyttet til et nytt fylke. Dette er noe høyere enn for hele befolkningen, se tabell 1. Tabellen viser dessuten at det er store forskjeller i mobiliteten for personer med vestlig innvandrerbakgrunn og de med ikke-vestlig innvandrerbakgrunn. Personer med vestlig innvandrerbakgrunn har høyere mobilitet enn gjennomsnittet for hele befolkningen, men avviket er ikke stort. Senere i artikkelen skal vi gå mer detaljert inn på de forskjellene som vises i tabell 1.

To tredjedeler av de med innvandrerbakgrunn som byttet bostedsfylke, flyttet til en annen landsdel. Dette er på samme nivå som for hele landet. På landsbasis flyttet 1,6 prosent av befolkningen fra en landsdel til en annen. Tilsvarende tall for innvandrerbefolkningen var 3,0 prosent.

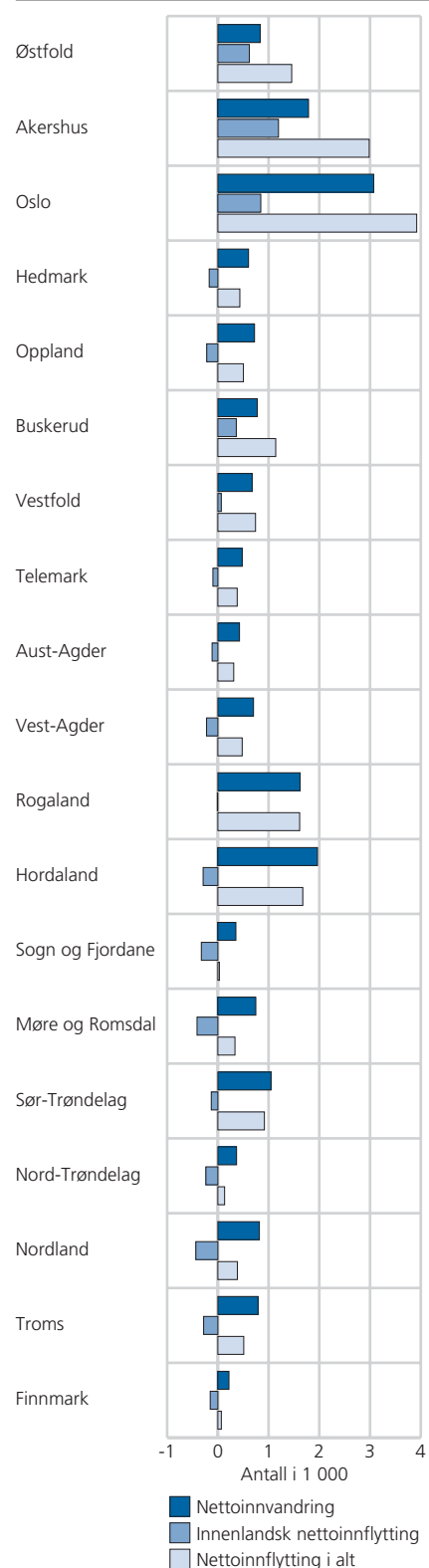
Tabell 1. Flytting mellom kommuner, fylker og landsdeler. 2005. Absolutte tall og per 1 000 middelfolkemengde

Innvandrerbakgrunn	Antall flyttinger ¹			Antall flyttinger per 1 000 middelfolkemengde		
	Mellom kommuner	Mellom fylker	Mellom landsdeler	Mellom kommuner	Mellom fylker	Mellom landsdeler
Hele befolkningen	193 500	111 000	75 400	41,9	24,0	16,3
Uten innvandrerbakgrunn ..	169 000	94 600	64 300	39,8	22,3	15,1
Med innvandrerbakgrunn ...	24 500	16 400	11 100	65,3	43,6	29,5
Ikke-vestlig innvandrerbakgrunn	19 500	13 300	9 200	70,8	48,2	33,4
Vestlig innvandrerbakgrunn	5 000	3 100	1 900	50,0	30,8	18,9

¹ Tallene er avrundet.

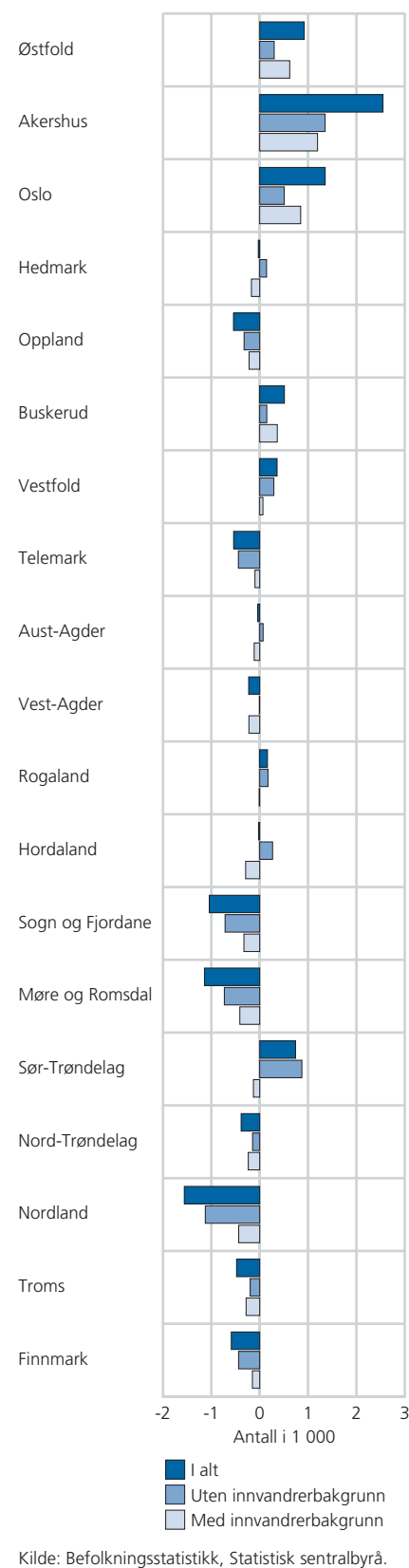
Kilde: Befolkningsstatistikk, Statistisk sentralbyrå.

Figur 3. Innenlandsk flytting og flytting til/fra Norge hos innvandrerbefolkningen. Nettoinnflytting. 2005. Absolutte tall

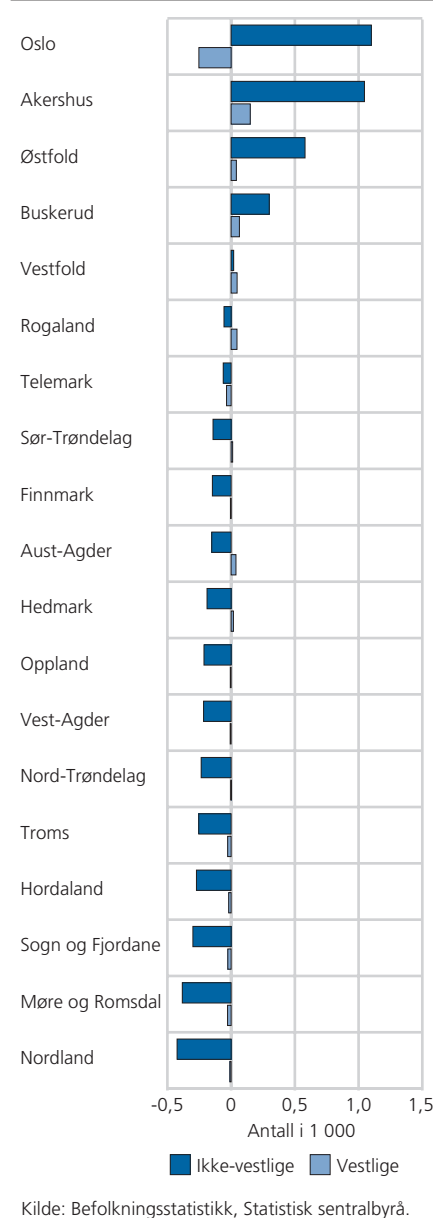

Kilde: Befolkningsstatistikk, Statistisk sentralbyrå.

Figur 4. Innenlandsk flytting. Nettoinnflytting fylker. 2005. Absolutte tall

Figur 5. Innenlandsk nettoinnflytting. Personer med vestlig og ikke-vestlig innvandrerbakgrunn. Fylker. 2005. Absolutte tall

Stor nettoinnflytting til Buskerud og Østfold

Innvandrerbefolkningen følger i stor grad det samme flyttemønsteret som de uten innvandrerbakgrunn. Fylkene Østfold, Akershus, Oslo, Buskerud og Vestfold er de eneste fylkene med større innflytting enn utflytting av personer med innvandrerbakgrunn i 2005, se figur 4. Samtlige av disse fylkene hadde også nettoinnflytting av personer uten innvandrerbakgrunn. Tidligere studier, blant annet om flyktingers sekundærflytting, har vist at flyktninger i stor grad flytter til området rundt Oslofjorden.

I fylkene Buskerud og Østfold sto innvandrerbefolkningen for mer enn to tredjedeler av den totale nettoinnflyttingen. I Oslo sto innvandrerbefolkningen for over 60 prosent av den innenlandske flyttingevinsten, mens i Akershus sto den for nesten halvparten. I absolutte tall hadde Akershus og Oslo den største nettoinnflytting av personer med innvandrerbakgrunn med henholdsvis 1 200 og 850 personer. Oslo på sin side hadde en nettoutflytting av personer med vestlig bakgrunn på 250, se figur 5. For de andre fylkene nevnt over, var det en liten nettoinnflytting av personer med vestlig bakgrunn.

Innvandrerbefolkningens flyttestrøm går motsatt vei i Hordaland og Sør-Trøndelag

Både Hordaland og Sør-Trøndelag hadde en nettoutflytting av personer med innvandrerbakgrunn, men hadde samlet nettoinnflytting fra resten av befolkningen, se figur 4. Også i Hedmark var det en forholdsvis stor netto-

utflytting av personer med innvandrerbakgrunn, mens det var en nettoinnflytting av personer uten innvandrerbakgrunn.

Mye av flyttetapet fra Nord-Norge og Vestlandet skyldes innvandrerbefolkningen

Nord-Norge og Vestlandet har hatt et totalt innenlandsk flyttetap i flere år. I 2005 sto innvandrerbefolkningen for en tredjedel av nettoutflyttingen fra Nord-Norge. I Troms sto personer med innvandrerbakgrunn for nesten 60 prosent av det totale flyttetapet, mens tilsvarende tall for Nordland og Finnmark var i overkant av 25 prosent.

På Vestlandet sto nettoutflyttingen av personer med innvandrerbakgrunn for om lag halvparten av flyttetapet. Mye av dette skyldes nettoutflyttingen fra Hordaland som ble kommentert over, men også i Sogn og Fjordane og Møre og Romsdal sto innvandrerbefolkningen for om lag en tredjedel av den totale nettoutflyttingen, se figur 4. Nettoutflyttingen av personer med vestlig bakgrunn utgjør en veldig liten del av det totale flyttetapet i innvandrerbefolkningen, se figur 5.

Størst relativ nettoutflytting fra Sogn og Fjordane og Finnmark

I forhold til fylkets folketall, var nettoutflyttingen av personer med ikke-vestlig innvandrerbakgrunn størst fra Sogn og Fjordane (2,8 promille) og Finnmark (2,0 promille). Fylkene i Nord-Norge, Nord-Trøndelag og fylkene på Nordvestlandet hadde den største nettoutflyttingen av denne gruppen i forhold til folketallet i fylket. Den samme tendensen finner vi når vi ser på den totale nettoutflyttingen for fylkene. Østfold hadde den største nettoinnflyttingen av personer med ikke-vestlig bakgrunn med 2,2 promille av folketallet. Figur 6 viser tydelig den geografiske fordelingen.

En av ni med ikke-vestlig innvandrerbakgrunn flyttet fra Sogn og Fjordane

Hele 10,8 prosent av de med ikke-vestlig innvandrerbakgrunn bosatt i Sogn og Fjordane, flyttet fra fylket i 2005. Fra Nord-Trøndelag flyttet 8,8 prosent og fra Nordland flyttet 7,4 prosent av befolkningen med ikke-vestlig innvandrerbakgrunn. For Møre og Romsdal, Troms og Finnmark var tilsvarende tall om lag 6 prosent.

Størst relativ nettoinnflytting av personer med innvandrerbakgrunn til Sørums, Askim og Enebakk

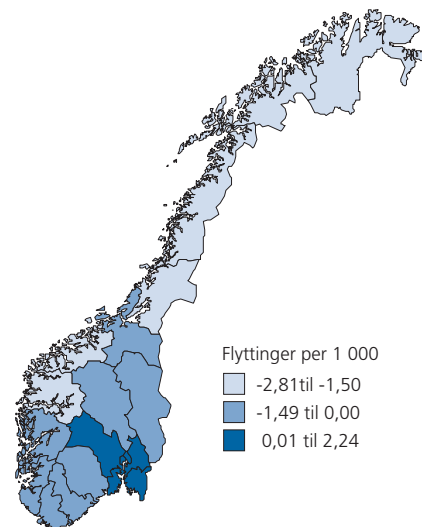
Sørums, Gjerdrum, Ullensaker, Fet og Skedsmo er de av de større kommunene som hadde størst innenlandsk nettoinnflytting i forhold til folketallet i 2005. Disse kommunene var også blant de 15 kommunene med størst relativ nettoinnflytting av personer med innvandrerbakgrunn, se tabell 2. Sørums hadde den største relative innflyttingen, fulgt av Askim og Enebakk. I Askim var nettoinnflyttingen av personer med ikke-vestlig bakgrunn høyere enn den totale innflyttingen til kommunen, og kommunen hadde den største relative nettoinnflyttingen av personer med ikke-vestlig bakgrunn. I alt 30 kommuner hadde en nettoinnflytting på mer enn 2 promille av personer med ikke-vestlig innvandrerbakgrunn, se figur 7. 100 kommuner hadde en nettoinnflytting på mindre enn 2 promille og nesten 50 hadde verken nettoinn- eller -utflytting. Oslo som hadde den største absolutte nettoinnflyttingen, hadde en relativ nettoinnflytting i forhold til folketallet i overkant av 2 promille.

Ikke-vestlige personer sikrer flyttegevinst til Fredrikstad og Lørenskog

Kommunene Drammen, Lørenskog og Fredrikstad hadde også en relativt stor nettoinnflytting av personer med innvandrerbakgrunn. I Fredrikstad skyldes så å si hele nettoinnflyttingen til kommunen personer med ikke-vestlig innvandrerbakgrunn, se tabell 2 og tabell 3.

Lørenskog på sin side, hadde bare en relativt liten flyttegevinst totalt sett i 2005. Både personer uten innvandrerbakgrunn og de med vestlig innvandrerbakgrunn hadde nettoutflytting fra kommunen. Det var kun personer med ikke-vestlig bakgrunn som hadde nettoinnflytting til kommunen. Mange av disse er personer med pakistansk innvandrerbakgrunn. Også i kommunene Sarpsborg, Skien, Lier, Ski og Bærum sto personer med ikke-vestlig innvandrerbakgrunn for nesten hele innflyttingsoverskuddet.

Figur 6. Nettoinnflytting av personer med ikke-vestlig innvandrerbakgrunn per 1 000 middelfolkemengde. Fylke. 2005

Kilde: Befolkningsstatistikk, Statistisk sentralbyrå.
Kartgrunnlag: Statens kartverk.

Tabell 2. De 15 kommunene med størst relativ nettoinnflytting av personer med innvandrerbakgrunn i forhold til 1 000 middelfolkemengde i kommunen. Kommuner med mer enn 3 000 innbyggere. 2005

Kommune	Innvandrerbefolkningen		Uten innvandrerbakgrunn	Totalt
	I alt	Ikke-vestlig		
0226 Sørum	7,15	5,10	22,14	29,29
0124 Askim	6,79	7,07	-3,18	3,61
0229 Enebakk	6,62	5,02	2,24	8,86
0227 Fet	6,42	5,60	9,33	15,75
0937 Evje og Hornes	6,34	5,43	-3,93	2,41
0231 Skedsmo	6,26	6,00	9,00	15,26
0235 Ullensaker	6,02	4,78	13,65	19,67
0230 Lørenskog	5,10	5,91	-4,81	0,29
0106 Fredrikstad	4,42	4,38	-1,18	3,24
0626 Lier	4,22	3,67	-2,11	2,11
1142 Rennesøy	4,14	1,18	9,76	13,90
0602 Drammen	3,78	3,81	0,88	4,66
0122 Trøgstad	3,61	2,81	3,41	7,02
0215 Frogn	3,41	3,64	10,77	14,18
0234 Gjerdrum	3,31	2,14	17,32	20,63

Kilde: Befolkningsstatistikk, Statistisk sentralbyrå.

Størst nettoinnflytting til Oslo, Fredrikstad og Skedsmo

Kommunene Oslo, Fredrikstad og Skedsmo hadde størst absolutt nettoinnflytting av personer med ikke-vestlig innvandrerbakgrunn, se tabell 3. Også for innvandrerbefolkningen totalt sett var disse kommunene på topp. Større byer som Bergen, Kristiansand og Stavanger er ikke med på listen over de 15 kommunene med størst nettoinnflytting av personer med innvandrerbakgrunn, enten vi ser på innvandrerbefolkningen i alt eller bare de med ikke-vestlig bakgrunn. Med unntak av Trondheim ligger alle kommunene med størst nettoinnflytting i absolutte tall på Østlandet, og de aller fleste er i Akershus. Figur 7 viser den geografiske fordelingen over

kommuner med nettoinnflytting og nettoutflytting av personer med ikke-vestlig innvandrerbakgrunn. Kartet viser tydelig at det er flest kommuner på Østlandet som har en nettoinnflytting av denne gruppen. I området rundt Stavanger er det også mange kommuner med en nettoinnflytting av personer med ikke-vestlig innvandrerbakgrunn. Personer med vestlig innvandrerbakgrunn utgjør i de aller fleste kommunene en forholdsvis liten andel av nettoflyttingen.

Seks av ti kommuner hadde nettoutflytting av personer med ikke-vestlig bakgrunn

258 kommuner, eller 58 prosent, av landets 433 kommuner hadde større utflytting enn innflytting av personer med ikke-vestlig innvandrerbakgrunn. Figur 7 gir en oversikt over disse kommunene.

Tabell 3. De 15 kommunene med størst nettoinnflytting av personer med innvandrerbakgrunn. 2005. Absolutte tall

Kommune	Innvandrerbefolkningen		Totalt
	I alt	Ikke-vestlig	
0301 Oslo	847	1100	1359
0106 Fredrikstad	312	309	229
0231 Skedsmo...	267	256	651
0602 Drammen .	217	219	268
0230 Lørenskog	157	182	9
0235 Ullensaker	150	119	490
0105 Sarpsborg .	125	114	97
0124 Askim	96	100	51
0226 Sørum	94	67	385
0626 Lier	92	80	46
0219 Bærum	88	68	52
1601 Trondheim	88	61	916
0213 Ski	80	64	-20
0220 Asker	79	80	76
0104 Moss	77	78	36

Kilde: Befolkningsstatistikk, Statistisk sentralbyrå.

Tabell 4. De 15 kommunene med størst relativ nettoutflytting av personer med innvandrerbakgrunn i forhold til 1 000 middelfolkemengde i kommunen. Kommuner med mer enn 3 000 innbyggere. 2005

Kommune	Innvandrerbefolkningen		Uten innvandrerbakgrunn	Totalt
	I alt	Ikke-vestlig		
1560 Tingvoll	-16,12	-15,8	2,9	-13,22
1612 Hemne	-14,94	-14,94	-3,96	-18,9
0826 Tinn	-14,1	-13,3	-9,18	-23,28
1911 Kvæfjord	-13,68	-13,36	-2,28	-15,96
1231 Ullensvang	-13,16	-12,59	-13,31	-29,47
0520 Ringebru	-10,93	-10,05	-1,74	-12,67
0620 Hol	-10,82	-9,5	-14,13	-24,95
0619 Ål	-10,29	-10,07	-6,64	-16,93
1563 Sunndal	-10,21	-9,94	-5,85	-16,06
1420 Sogndal	-10,12	-9,68	-0,6	-10,71
1664 Selbu	-8,58	-7,32	-1,01	-9,59
1820 Alstahaug	-8,43	-8,3	-6,53	-14,96
1037 Kvinesdal	-8,25	-8,07	-6,1	-14,35
0928 Birkenes	-8,25	-9,63	2,98	-5,27
1516 Ulstein	-8,08	-8,23	-7,21	-15,29

Kilde: Befolkningsstatistikk, Statistisk sentralbyrå.

Kommunene med størst relativ nettoutflytting totalt sett, har ofte den største relative nettoutflyttingen av personer med innvandrerbakgrunn også. Blant de 15 kommunene med størst relativ nettoutflytting av personer med innvandrerbakgrunn, (kommuner med over 3 000 innbyggere), står personer med ikke-vestlig bakgrunn for nesten hele nettoutflyttingen, se tabell 4.

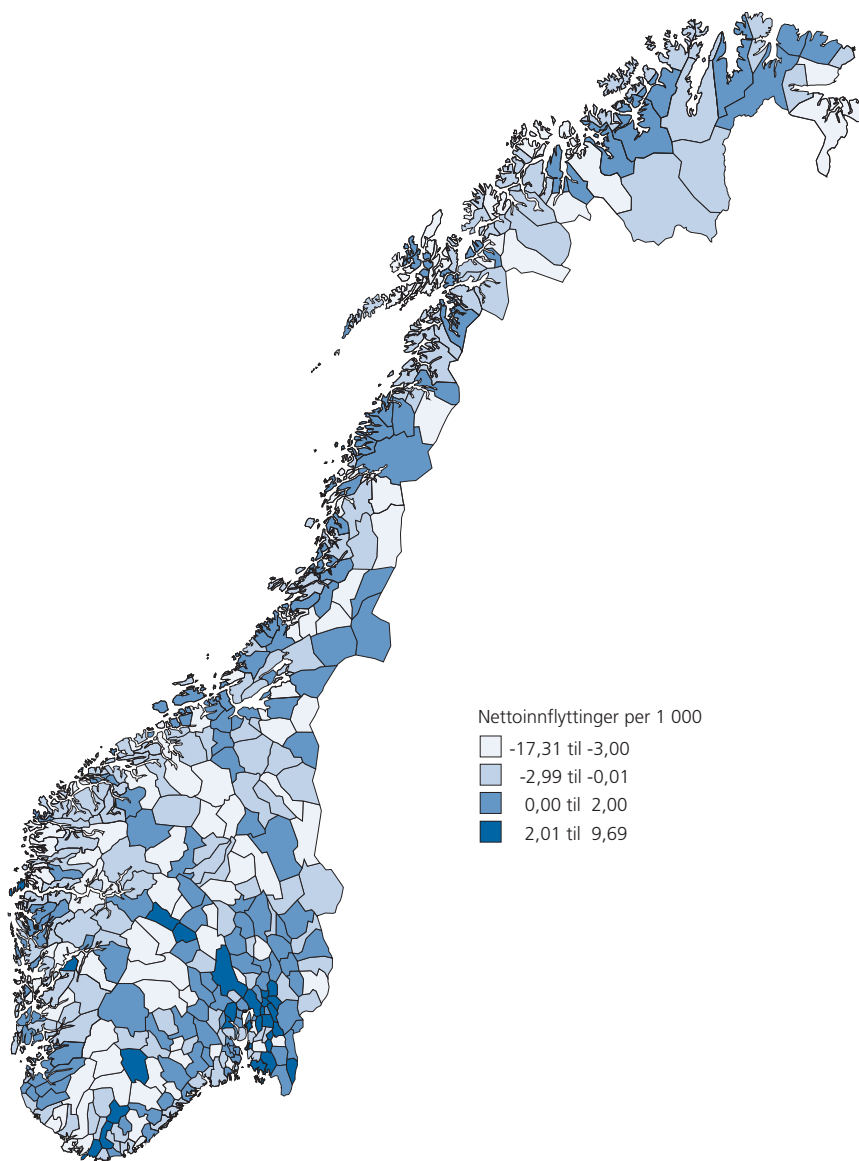
Innvandrerbefolkningen flytter fra de minst sentrale områdene

I lang tid har folk flyttet fra nord til sør i landet, og fra mindre sentrale områder til de mer sentrale. Dette gjelder i enda større grad for innvandrerbefolkningen. I figur 7 ser man tydelig at det er flest kommuner i distriktene som har nettoutflytting av personer med ikke-vestlig innvandrerbakgrunn.

Minst sentrale kommuner (sentralitet 0) og mindre sentrale kommuner (sentralitet 1) viste en stor nettoutflytting av personer med innvandrerbakgrunn, med henholdsvis 2 100 og 930 personer. Dette utgjør henholdsvis 13 og 9 prosent av personer med ikke-vestlig bakgrunn, se figur 8. Om lag en tredjedel av den totale nettoutflyttingen fra sentralitet 0 og halvdelen fra sentralitet 1 sto personer med innvandrerbakgrunn for.

Noe sentrale kommuner (sentralitet 2) hadde totalt sett en liten nettoinnflytting av personer med innvandrerbakgrunn, men det var stor forskjell på de som hadde mindre avstand enn 2,5

Figur 7. Nettoinnflytting av personer med ikke-vestlig innvandrerbakgrunn per 1 000 middelfolkemengde. Kommuner. 2005

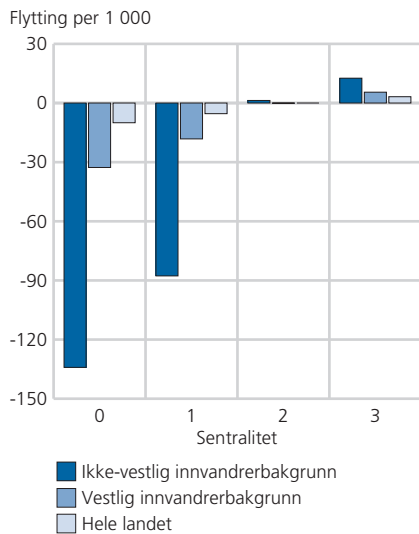
Kilde: Befolkningsstatistikk, Statistisk sentralbyrå. Kartgrunnlag: Statens kartverk.

Boks 2. Definisjon av sentralitet

- * Sentrale kommuner (kode 3): Omfatter et tettsted på minst 50 000 innbyggere som har funksjon som landsdelssenter, eller som ligger innenfor 75 minutters (for Oslo 90 minutters) reisetid til et slikt tettsteds sentrum.
- * Noe sentrale kommuner (kode 2): Omfatter et tettsted med folketall mellom 15 000 og 50 000, eller som ligger innenfor 60 minutters reisetid til et slikt tettsteds sentrum. Fyller ikke kravet til sentralitet 3.
- * Mindre sentrale kommuner (kode 1): Omfatter et tettsted med folketall mellom 5 000 og 15 000, eller som ligger innenfor 45 minutters reisetid til et slikt tettsteds sentrum. Fyller ikke kravet til sentralitet 3 eller 2.
- * Minst sentrale kommuner (kode 0): Omfatter ikke noen av de aktuelle tettstedene og ligger heller ikke innenfor 45 minutters reisetid til noen av disse tettstedene.

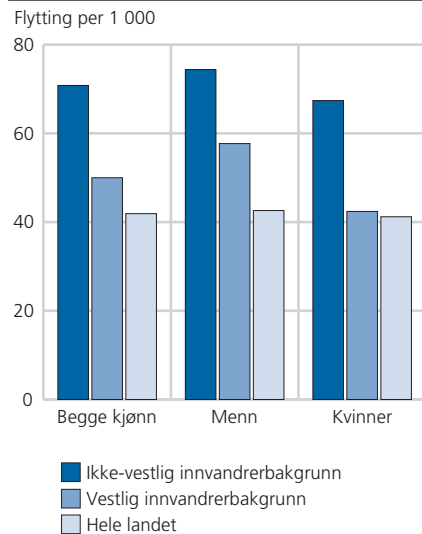
Kilde: Standard for kommunklassifisering, SSB.

Figur 8. Nettoinnflytting til kommunene i forholdet til 1 000 middelfolkemengde, etter sentralitet. 2005

Kilde: Befolkningsstatistikk, Statistisk sentralbyrå.

Figur 9. Flytting mellom kommuner per 1 000 middelfolkemengde, etter kjønn og innvandrerbakgrunn. 2005

Kilde: Befolkningsstatistikk, Statistisk sentralbyrå.

timer til et landsdelssenter, og de som lå noe lenger borte. Kommunene som var nærmest landssenteret hadde en nettoinnflytting på 550, mens de som lå litt lenger utenfor, hadde en nettoutflytting på 500. De mest sentrale kommunene, sentralitet 3, hadde en nettoinnflytting av personer med innvandrerbakgrunn på 3 000, noe som tilsvarer 38 prosent av det totale innflyttingsoverskuddet ved innenlandske flyttinger for disse kommunene. Nettoinnflyttingen av personer med ikke-vestlig innvandrerbakgrunn til sentralitet 3 var på 2 600.

Personer med innvandrerbakgrunn flytter hyppigere enn andre

Som vi kort kommenterte tidligere i artikkelen, tabell 1, flytter personer med innvandrerbakgrunn hyppigere enn de uten innvandrerbakgrunn. I 2005 flyttet 4,2 prosent av Norges befolkning mellom to kommuner. Personer med innvandrerbakgrunn flyttet langt hyppigere enn gjennomsnittet for hele befolkningen. 6,5 prosent av de med innvandrerbakgrunn flyttet. Personer med vestlig innvandrerbakgrunn har mye lavere flyttheppighet enn de med ikke-vestlig bakgrunn, med henholdsvis 5,0 prosent mot 7,1, se figur 9. Forskjellene mellom de enkelte innvandrergruppene er veldig store.

Når man ser på gjennomsnittet for alle aldre, flytter menn hyppigere enn kvinner sett i forhold til folketallet. Forskjellen mellom menn og kvinner er størst for personer med vestlig bakgrunn. For hele landet, og for personer med ikke-vestlig innvandrerbakgrunn, er forskjellen mellom kjønnene relativt liten, se figur 9.

Tar man derimot hensyn til alderssammensetningen, er forskjellene nødvendigvis ikke like store. Tabell 5 viser aldersavhengige flyttereder for utvalgte aldre etter kjønn og innvandrerbakgrunn. Blant personer med ikke-vestlig innvandrerbakgrunn er mobiliteten lav for de i alderen 20-29 år sammenliknet med hele befolkningen, mens den er relativt høy for de litt eldre. Forskjell i aldersstruktur, sammen med forskjell i botid, forklarer dermed mye av forskjellene vi så i avsnittet over. Senere analyser bør sette fokus på betydning av

Tabell 5. Flytting mellom kommuner per 1 000 middelfolkemengde, etter kjønn og alder. Utvalgte aldersgrupper. 2005

	Hele landet	Innvandrerbakgrunn i alt	Vestlig innvandrerbakgrunn	Ikke-vestlig innvandrerbakgrunn
Begge kjønn				
20-24 år	124	120	129	119
25-29 år	125	108	103	110
30-34 år	71	87	86	88
35-39 år	41	64	66	63
40-44 år	29	47	41	50
Menn				
20-24 år	108	124	137	122
25-29 år	126	116	105	120
30-34 år	78	103	97	106
35-39 år	47	77	79	76
40-44 år	32	55	50	57
Kvinner				
20-24 år	141	117	122	116
25-29 år	125	102	101	102
30-34 år	64	73	72	73
35-39 år	35	51	50	51
40-44 år	26	39	31	42

Kilde: Befolkningsstatistikk, Statistisk sentralbyrå.

alderstruktur og botid, for å se hvor mye av forskjellene som kan forklares ut fra disse variablene.

Afrikanere og østeuropeere flytter hyppigst

Personer med afrikansk og østeuropeisk innvandrerbakgrunn flyttet hyppigst i 2005, begge med 7,9 prosent (se figur 10). Det er veldig liten forskjell mellom kjønnene for begge disse gruppene. Det er ikke overraskende at man finner så høye tall blant afrikanere siden det er mange nyankomne flyktninger herfra, og følgelig er også en del flyttinger fra mottak til bosettingskommune og sekundærflyttinger regnet med. Også fra Øst-Europa er det en del flyktninger, men mange av disse har bodd så mange år i Norge at flytting fra mottak og sekundærflytting ikke skal ha like stor betydning. Den siste tiden har det kommet mange personer fra blant annet Polen som primært har kommet for å arbeide, og det er rimelig at mobiliteten også for denne gruppen er høy de første årene etter innvandring til landet. Som vi skal se nedenfor, har polakker en høy flyttehyppighet. Både afrikanerne og østeuropeerne i Norge er forholdsvis unge, og begge disse gruppene har kort botid i landet. Botid og alder forklarer derfor sannsynligvis mye av denne høye flytteaktiviteten.

Personer med innvandrerbakgrunn fra Asia inklusiv Tyrkia ligger omtrent på gjennomsnittet for hele innvandrerbefolkningen med 6,5 prosent. Personer med bakgrunn fra Vest-Europa og Norden har lavest flyttehyppighet med henholdsvis 4,9 og 5,0 prosent. Nord-Amerika (USA og Canada) ligger også godt under gjennomsnittet for hele innvandrerbefolkningen. Dette gjelder bare for kvinnene. Nordamerikanske menn har nesten like stor flyttehyppighet som afrikanske og østeuropeiske menn, noe som kan virke overraskende. Dette kan ha sammenheng med at mange nordamerikanske menn jobber i oljeindustrien, og derfor flytter mye.

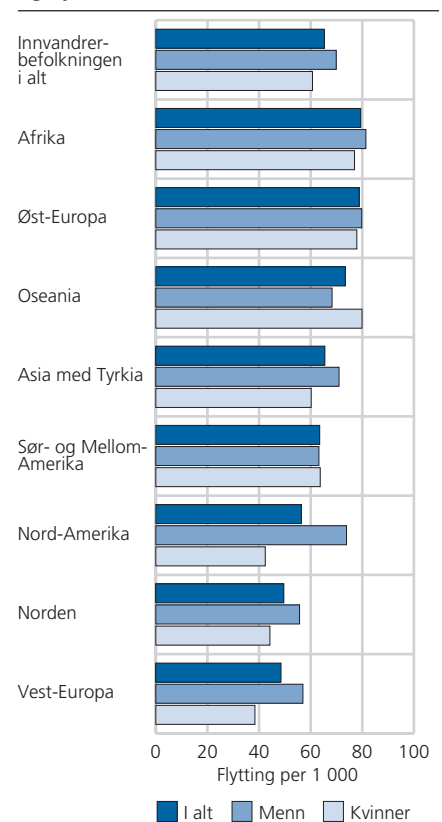
Små kjønnsforskjeller i de største gruppene

Blant de enkelte innvandrergruppene med mer enn 5 000 bosatt i 2005, var det forholdsvis små kjønnsforskjeller i mobilitet. Blant noen landgrupper, blant annet tyskere, polakker, briter, amerikanere og russere, var det en langt større andel menn enn kvinner som flyttet i 2005. Dette er grupper med forholdsvis store andeler arbeidsinnvandrere og mange nyankomne. I 2005 flyttet 8,6 prosent av mennene med polsk innvandrerbakgrunn. Russiske menn var på topp med 20,9 prosent. Mange polske og russiske kvinner er kommet på familiegjenforening til norske menn som allerede er bosatt og etablert. Det er derfor naturlig at de ikke flytter like ofte som mennene fra disse landene.

Mange russere og afghanere – få marokkanere og pakistanere flytter

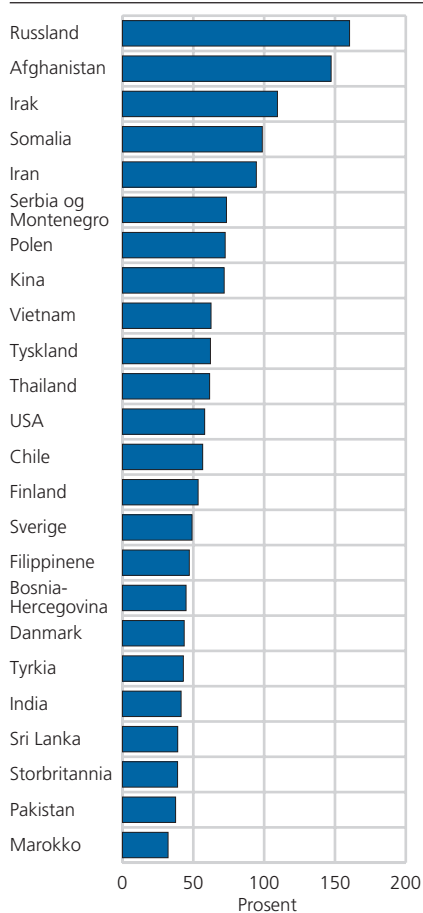
22 innvandrergrupper i Norge har flere enn 5 000 bosatte. Blant disse er det høyest andel blant russere og afghanere som flyttet med henholdsvis 16,0 og 14,7 prosent, se figur 11. Denne høye flytteaktiviteten blant disse gruppene skyldes nok i stor grad at der er mange nyankomne flyktninger blant dem. Lavest andel flyttet blant marokkanere og pakistanere med 3,2 og 3,8 prosent, noe som er lavere enn landsgjennomsnittet. Også blant indere, srilankere og tyrkere, i tillegg til briter og dansker, var det relativt få som flyttet. At det er få som flytter blant disse ikke-vestlige innvandrergruppene, skyldes i stor grad at de fleste bor i Oslo og omegn, eller i andre større byer. Folk som bor i de større byene flytter generelt sjeldnere til en ny kommune enn de som bor utenfor. Disse innvandrergruppene har dessuten forholdsvis lang botid i Norge, og det er flere eldre personer sammenliknet med nyankomne innvandrergrupper som russere og afghanere.

Figur 10. Flytting mellom kommuner per 1 000 middelfolkemengde. Innvandrerbefolkningen fordelt på verdensregion og kjønn. 2005

Kilde: Befolkningsstatistikk, Statistisk sentralbyrå.

Figur 11. Flytting mellom kommuner per 1 000 middelfolkemengde. De største innvandergruppene. 2005

Kilde: Befolkningsstatistikk, Statistisk sentralbyrå.

Referanser

Forgaard, Tanja Seland (2005): Monitor for sekundærflytting. En deskriptiv analyse om sekundærflytting blant flyktninger bosatt i Norge i perioden 1994-2003. Notater 2005/13, Statistisk Sentralbyrå.

Høyhahl, Even (2006): Monitor for sekundærflytting. En deskriptiv analyse om sekundærflytting blant flyktninger bosatt i Norge i perioden 1995-2004. Notater 2006/31, Statistisk sentralbyrå.

Sørli, Kjetil (1997): «Innvandrerens bosetting og innenlandske flyttemønstre» (s. 24-35).

I Ottar Brox (red.): *Tett eller spredt. Om innvanderens bosettingsmønstre i Norge*. Tano Aschehoug 1997.

Østby, Lars (2004): *Innvandrerne i Norge – Hvem er de og hvordan går de med dem? Del I Demografi*. Notater 2004/65, Statistisk Sentralbyrå.

Østby, Lars (2004): *Innvandrerne i Norge – Hvem er de og hvordan går de med dem? Del II Levekår*. Notater 2004/66, Statistisk Sentralbyrå.

Avslutning

En stor del av innvandrerbefolkningen er bosatt i Oslo og Akershus, og særlig mange som tilhører den ikke-vestlige innvandrerbefolkningen bor der. I denne artikkelen har vi sett spesielt at personer med ikke-vestlig innvandrerbakgrunn flytter hit fra andre steder i Norge. Det er kun fylkene Oslo, Akershus, Vestfold, Buskerud og Østfold som hadde større innflytting enn utflytting av denne gruppen i 2005. I Hordaland skyldes fylkets negative flyttebalanse i 2005 en stor utflytting av personer med ikke-vestlig innvandrerbakgrunn. For fylkene i Nord-Norge og resten av Vestlandet sto nettoutflytting av samme gruppe for store deler av fylkenes flyttetap. Dette viser at innvandring fra utlandet som kompenserer for mange fylkers flyttetap, i realiteten ikke kompenserer så mye da mange av de som innvandrer til fylkene flytter videre til området rundt Oslo. Nesten samtlige kommuner med størst nettoinnflytting av personer med ikke-vestlig innvandrerbakgrunn ligger i Akershus. En langt større andel av personene med ikke-vestlig innvandrerbakgrunn flytter fra distriktene, enn blant de uten innvandrerbakgrunn. Nettoinnflyttingen av personer med ikke-vestlig bakgrunn er følgelig stor til de mest sentrale områdene, og da spesielt sentrale områder på Østlandet.

Personer med ikke-vestlig innvandrerbakgrunn, og da spesielt afrikanere og østeuropeere, flytter langt hyppigere enn landsgjennomsnittet og personer med vestlig innvandrerbakgrunn. Det er gjennomgående små forskjeller mellom kjønnene for alle gruppene. Blant enkeltgrupper flytter russere og afghanere hyppigst, mens pakistanere og marokkanere har den laveste mobiliteten. Disse forskjellene i flyttehyppighet kan forklares mye ut fra de ulike gruppens botid. De som har bodd kun kort tid i Norge, flytter oftere enn de som har bodd her lenge. Ser man på mobiliteten i utvalgte aldersgrupper, ser man at forskjellene ikke er så store som man kunne anta. Generelt er mobiliteten for personer med ikke-vestlig innvandrerbakgrunn lav for personer i 20-årene, mens den er høyere for de eldre. Dette viser at de ulike gruppens alderssammensetning forklarer mye av forskjellene i mobilitet som man ser blant de ulike innvandergruppene. Blant nyankomne innvandergrupper er det mange unge sammenliknet med gruppene som har lengre botid i Norge, og unge personer flytter oftere enn gamle.

På sikt bør man prøve å se på flere ulike innvandergrupper, og prøve å bestemme hva som påvirker flyttehyppigheten. Er det sivilstand, botid i Norge eller alder? Hvilken betydning har innvandringsgrunn? Hvor stor betydning har den regionale plasseringen av bostedet i Norge å si? Tar man hensyn til ulike variabler vi ikke har sett videre her, finner man muligens ut at forskjellene ikke er så store som de tilsynelatende ser ut til å være. På sikt bør man også lage analyser som viser hvilke innvandergrupper, og hvor mange av de som innvandrer, som flytter videre. Man bør se flyttestrømmene mellom de ulike fylkene og eventuelt kommunene. Det kan også være interessant å se på forskjeller mellom førstegenerasjonsinnvandrere og de som er født i Norge.